

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje

IP
C

IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO VIŠJEŠOLSKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

Delovna skupina:

Boštjan Zgonc (vodja),

Elido Bandelj, Katja Dovžak, Barbara Krajnc, Janja Meglič, Darko Mali (urednik), Branko Kumer, Irena Kuntarič Hribar, Egon Pipan, Alojz Razpet, Helena Žnidarič

Vsebina

1. UVOD.....	3
2. NAČELA ZA OBLIKOVANJE VIŠJEŠOLSKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV	4
3. MODUL, ODPRTI KURIKUL IN PROSTOIZBIRNI PREDMET	6
4. UVELJAVLJANJE EVROPSKEGA PRENOSNO NABIRNEGA KREDITNEGA SISTEMA (ECTS)	8
5. POVEZOVANJE IZOBRAŽEVANJA V ŠOLI IN V PODJETJIH.....	9
6. VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM.....	10
7. KATALOGI ZNANJA	14
8. SKUPNI ŠTUDIJSKI PROGRAMI	15
9. ŠTUDIJSKI PROGRAM ZA IZPOPOLNJEVANJE.....	16
10. IZVEDBENI ŠTUDIJSKI PROGRAM.....	17

1. UVOD

Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov (v nadaljevanju Izhodišča), ki jih imate pred seboj, je pripravila delovna skupina, ki jo je imenovala ministrica dr. Stanislava Setnikar Cankar konec leta 2014. Skupina je bila sestavljena tako, da so zastopani strokovnjaki iz ministrstev, Centra RS za poklicno izobraževanje, pristojnega strokovnega sveta, delodajalskih organizacij in skupnosti višjih strokovnih šol. Tako pripravljena Izhodišča je v soglasju z ministrico dr. Majo Makovec Brenčič sprejel Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje na 154. seji 11. marca 2016.

Od leta 1996 so se v Sloveniji višješolski študijski kot kratki terciarni programi uveljavili kot vitalen del visokošolskega izobraževanja, ki pomembno prispeva k večji zaposljivosti in razvoju vseživljenjskega izobraževanja. V številnih evropskih državah so ti programi že del prvega cikla terciarnega izobraževanja in diplomantom omogočajo razmeroma lahek prehod v visokošolski študij.

Temeljni cilji Izhodišč za pripravo višješolskih študijskih programov so:

- razvijati višješolsko strokovno izobraževanje na načelih vseživljenjskega izobraževanja v povezavi s srednjim in visokim izobraževanjem ter spodbujanjem stalnega izpopolnjevanja,
- razvijati višješolsko strokovno izobraževanje kot krajšo obliko terciarnega izobraževanja,
- razvijati modularno grajene višješolske študijske programe,
- transparentno oblikovati kompetence in učne izide višješolskih študijskih programov,
- doseči primerljivost s kratkimi terciarnimi študijskimi programi v drugih državah Evropske unije,
- spodbujati aktivnosti za izboljšanje kakovosti izvajanja programov ter uvajanje sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti,
- spodbuditi tesnejše sodelovanje med višjimi strokovnimi šolami in visokoškolskimi ustanovami,
- kreditno ovrednotiti višješolske študijske programe v skladu z merili Evropskega prenosno-nabirnega kreditnega sistema (European Credit Transfer and Accumulation System – ECTS),
- doseči večjo povezanost in fleksibilnost v izobraževanju za različne poklice znotraj posameznega strokovnega področja.

Do zdaj veljavna Izhodišča so bila pripravljena leta 2005. V obdobju med letoma 2008 in 2013 smo v Republiki Sloveniji s sredstvi Evropskega socialnega sklada v projektu IMPLETUM uvajali v višje strokovne šole nove in prenovljene študijske programe. Organizirana je bilo vrsta delovnih srečanj višjih strokovnih šol, nastajala so študijska gradiva, razvil se je sistem ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti, predavatelji višjih strokovnih šol so se usposabljali za izvajanje višješolskega študija po novih študijskih programih, izčistila se je kompetenčna paradigma.

Vse te dejavnosti višjih strokovnih šol so osmišljale nove študijske programe in izpostavile nekatera vprašanja, vezana na področja, ki v Izhodiščih niso bila dovolj jasno opredeljena ali so ostala nedodelana. Tudi novela Zakona o višjem strokovnem izobraževanju iz leta 2013 je v nekaj določbah posegla v Izhodišča. Tako smo v teh Izhodiščih posebno pozornost posvetili naslednjim področjem:

- odprti kurikulum,
- izvedbeni kurikulum,
- povezovanje praktičnega izobraževanja pri delodajalcu z moduli študijskega programa,
- programi za izpopolnjevanje,
- skupni študijski programi,
- izvajanje študija na daljavo.

2. NAČELA ZA OBLIKOVANJE VIŠJEŠOLSKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

Zasnova višješolskih študijskih programov dosledno izhaja iz povezovanja zahtev razvoja stroke in zahtev trga dela. Programi naj temeljijo na modernih didaktičnih teorijah, ki priporočajo prepletanje učinkovitega in učinkovitega načrtovanja. V programu mora biti zagotovljena optimalna povezava strokovno-teoretičnega in praktičnega znanja, ki omogočata realizacijo cilja: uporaba teoretičnega znanja in znanstvenih metod pri reševanju problemov operativnega praktičnega dela ter pri vodenju in organizaciji delovnih procesov. Povezava teorije in prakse naj bi težila k uveljavitvi modernega izobraževalnega koncepta, ki pridobivanje znanja ter razvoj sposobnosti in poklicne identitete z reševanjem praktičnih problemov navezuje na študij.

1. Višješolski študijski programi se pripravljajo na podlagi enega ali več poklicnih standardov. Vodilo pri odločitvi, za katere poklicne standarde se pripravlja študijski program, naj bodo razmerje in sorodnost med poklici na nekem strokovnem področju pa tudi potrebe delodajalcev.

2. Višješolski študijski programi omogočajo pridobitev javno veljavne izobrazbe v skladu s predpisi, ki urejajo razvrstitev izobrazbe v Republiki Sloveniji (KLASIUS), in kvalifikacijo na ravni 6 v skladu s Slovenskim ogrodjem kvalifikacij oziroma na ravni 5 v skladu z Evropskim ogrodjem kvalifikacij.

Pridobljena višješolska izobrazba pomeni kvalifikacijo, ki ni zgolj povzetek s poklicnimi standardi opredeljenih kompetenc, ampak je tudi socialno partnersko dogovorjen obseg znanja in kompetenc, ki ustrezajo opisnikom ravni zahtevnosti v Slovenskem ogrodju kvalifikacij. V tem smislu ni mogoče razumeti, da izobrazba, pridobljena po višješolskem študijskem programu, daje kvalifikacije za posamezne poklice, opredeljene s poklicnimi standardi, ki so podlaga študijskemu programu.

3. Naziv strokovne izobrazbe, ki se pridobi po opravljenih obveznostih študijskega programa, temelji na opredeljenih učnih izidih v temeljnih in poklicno specializiranih modulih in ni preprosta preslikava poklicnih standardov. S študijskim programom se opredeli, za katere kompetence se bodo študentje izobraževali in usposabljali.

Nov naziv strokovne izobrazbe se lahko pridobi tudi po programih za izpopolnjevanje, v katere se je mogoče vpisati po pridobljeni višješolski izobrazbi, če so pripravljene na podlagi poklicnih standardov. Ti programi ne dajejo nove ravni izobrazbe.

4. Višješolski študijski programi, ki so pripravljene na podlagi poklicnih standardov, pomenijo premik od učnosovnega načrtovanja k učinkovitemu oziroma od pristopa, ki temelji na vnosu (input), k pristopu, temelječem na pričakovanih učnih izidih (output), ki imajo podlago v poklicnih standardih. Tak pristop med drugim pomeni tudi postavitev študenta, njegovih izobraževalnih potreb in njegove kvalificiranosti v središče študijskega procesa. V skladu s to paradigmo višja strokovna šola ne teži le k temu, da učni izidi in proces učenja izpolnjujejo zahteve študijskega programa, ampak tudi k temu, da si študenti skozi študij povečujejo kompetentnost in zaposljivost, se osebno razvijajo in gradijo svojo vlogo v družbi.

Cilji študija, ki se preverjajo, so zapisani z učnimi izidi in z njimi povezanimi kreditnimi točkami.

5. Višješolski študijski programi so modularno strukturirani. Učni izidi modulov se opredelijo na podlagi poklicnih standardov. Moduli smiselno povezujejo študijske predmete in praktično izobraževanje. S povezavo izbranih predmetov in praktičnega izobraževanja v module želimo doseči celovito strokovno usposobljenost.

Z oblikovanjem višješolskih študijskih programov, ki temeljijo na več poklicnih standardih, in z oblikovanjem širših temeljnih modulov želimo zmanjšati število študijskih programov in diplomantom zagotoviti kvalifikacijo na širšem strokovnem področju.

Modularizacija in izbirnost omogočata razvoj prožnih študijskih programov, s katerimi bo šola lahko hitro odgovorila na potrebe delodajalcev, hkrati pa bodo študentje zaradi širine študijskega programa usposobljeni za opravljanje nalog na širšem strokovnem področju. Tako bomo oblikovali zadostno

ponudbo kakovostnih višješolskih študijskih programov za potrebe, ki se kažejo skozi oblikovanje poklicnih standardov.

Študijski programi naj bodo oblikovani tako, da študentom dajejo:

- generične kompetence, skupne vsem višješolskim študijskim programom,
- temeljne poklicne kompetence za izvajanje temeljnih delovnih procesov v različnih poklicih znotraj strokovnega področja in
- specifične poklicne kompetence za posamezne poklice.

6. Globalni cilji višješolskih študijskih programov so:

- pridobitev strokovno-teoretičnega znanja v izbrani stroki, panogi ali dejavnosti;
- usposobitev za vodenje temeljnih in zlasti metodološko relevantnih postopkov za reševanje strokovnih problemov, za razvoj inovacij v delovnih procesih, postopkih in sredstvih ter za učinkovito poslovanje;
- usposobitev za uporabo znanja za uspešno strokovno komunikacijo tako v domačem kot v mednarodnem okolju;
- razvoj poklicne identitete, strokovne odgovornosti in profesionalnosti;
- razvoj podjetnosti in poklicne kariere;
- zmožnost razumevanja razmerja med razvojem produkcije, socialnim razvojem in razvojem okolja, oblikovanje globalne zavesti o možnostih, mejah in nevarnostih tehnološkega razvoja (trajnostna kompetenca);
- zmožnost povezovanja znanja z različnih področij pri reševanju zahtevnejših strokovnih problemov v delovnem procesu, opravljanja najzahtevnejših operativno-strokovnih opravil in reševanja posameznih delovnih problemov z uporabo znanstvenih metod in postopkov;
- sposobnost povezovanja znanja z različnih področij pri uporabi in razvoju novih aplikacij;
- sposobnost izvajanja del v pripravi in kontroli delovnih procesov ter še posebej v organizaciji in vodenju delovnih procesov.

7. V višjem strokovnem izobraževanju se strokovno-teoretična in praktična znanja prepletajo po naslednjih načelih:

- Zastopane so vsebine, ki omogočajo poglobljanje sistematičnega strokovnega znanja za doseganje višje ravni strokovnosti in omogočajo razvoj sposobnosti za reševanje zahtevnejših problemov v delovnih procesih.
- Zastopane so vsebine, ki usposablajo za pripravo in kontrolo dela ter zlasti za organizacijo dela, za delo na področju trženja oziroma poglobljajo znanja za delo z ljudmi zlasti v povezavi s pripravo za nekatere vodstvene naloge.
- Izobraževanje zagotavlja poglobljanje splošnega, strokovno-teoretičnega in praktičnega znanja na ravni terciarnega izobraževanja, seveda pa še ne na ravni, ki jo zahtevajo standardi visokošolskega izobraževanja.

8. Praktično izobraževanje se izvaja v podjetju,¹ kar omogoča, da študent med študijem sprejema tudi obsežnejše naloge, s katerimi na izbranem poklicnem oziroma strokovnem področju rešuje konkretne (realne) probleme posameznega delovnega mesta. To je še posebej pomembno pri izbiri ali določanju vsebine praktičnega izobraževanja ter pri opredelitvi vsebine oziroma oblik preverjanja zaključne usposobljenosti študenta (oblik diplomskega izpita), v čemer se izraža tudi neposreden vpliv podjetij, ki so zainteresirana za te kadre.

¹ Z izrazom podjetja mislimo vse organizacije (gospodarske družbe, samostojne podjetnike, zavode, kmetije ipd.), ki za opravljanje dejavnosti zaposlujejo posameznike.

3. MODUL, ODPRTI KURIKUL IN PROSTOIZBIRNI PREDMET

Modul

Moduli se v študijskem programu določajo na podlagi poklicnih standardov in standardov, ki jih določajo ta Izhodišča (obseg in področja generičnih kompetenc oziroma predmetov, obseg obveznih modulov idr.), omogočajo pa tudi upoštevanje specifičnih potreb uporabnikov.

Modul je programska enota višješolskega študijskega programa. Sestavljajo ga študijski predmeti in praktično izobraževanje pri delodajalcih.

Moduli se pripravijo na osnovi zahtev poklicnih standardov in generičnih kompetenc. Kompetence, znanje in spretnosti, ki jih zahtevajo poklicni standardi, so v moduli smiselno povezani po pedagoških načelih. Treba je zagotoviti, da so učni izidi študijskega programa smiselno in povezano vključeni v posamezne module tako, da si študent skozi študij kompetence pridobiva postopoma.

Z višješolskim študijskim programom se določi, kako moduli, povezani v študijski program, dajo strokovno izobrazbo in kvalifikacijo, ki je umeščena v Slovensko ogrodje kvalifikacij. Posamezen modul ne daje kvalifikacije.

Modulariziran višješolski študijski program omogoča organizacijo študija v zaokroženih kompetenčnih sklopih, povečuje fleksibilnost študija, višjim strokovnim šolam omogoča oblikovanje programske ponudbe glede na razvoj posamezne panoge oziroma študijskega področja ter lažje usklajevanje ponudbe v dogovoru z uporabniki, študentom pa omogoča izbirnost.

Z moduli se omogoča tudi interdisciplinarna povezanost različnih študijskih programov.

Moduli omogočajo smiselno povezovanje teoretičnega in praktičnega znanja. Zato naj ne bodo specializirani niti po vrsti znanja in kompetenc (modul za skupno znanje, modul za specializirano znanje) niti po obliki študijskega dela (samo modul predavanja, samostojni modul za praktično izobraževanje).

S povezovanjem predmetov in praktičnega izobraževanja modul združuje vsebinsko povezane zahteve poklicnih standardov. S tem spodbujamo interdisciplinarno zasnovo študija, doseganje večje povezanosti znanja in kompetenc oziroma teorije in prakse ter doseganje celovite strokovne usposobljenosti.

V vsakem modulu naj se praviloma prepletajo:

- skupno, splošno in specializirano strokovno znanje,
- generične, temeljne poklicne in poklicno specifične kompetence,
- predavanja, vaje in praktično izobraževanje v podjetju.

Generične kompetence so zmožnosti, ki so prenosljive na več področij, in se razvijajo ob poklicnih kompetencah. Mednje umeščamo zlasti kompetence s področij komunikacije, dela v mednarodnem okolju, informatike, obdelave podatkov, organizacije, načrtovanja in kontrole dela, sistemov kakovosti dela, varnosti pri delu in varovanja okolja.

Pri določanju obsega posameznega modula se upoštevajo:

- kompleksnost in zahtevnost učnih izidov, ki so določeni z modulom;
- čas, ki je potreben za doseg učnih izidov posameznih študijskih predmetov in praktičnega izobraževanja;
- zahteva, da je število kreditov ekvivalentno med moduli, zato da se poveča izbirnost znotraj študijskega programa ter omogoči prenos pridobljenih kreditov med različnimi programi;

- zahteva, da moduli omogočajo organizacijo študija vključno z opravljanjem obveznosti po semestrih (trije oziroma dva modula na semester).

Oblike izobraževalnega dela (predavanja, seminarske vaje, laboratorijske vaje, praktično izobraževanje ...) se določijo po študijskih predmetih.

Obvezni in izbirni moduli

Višješolski študijski program obsega 120 kreditnih točk. Te so med module in druge sestavine razdeljene na naslednji način:

- obvezni moduli: 70–90 kreditnih točk,
- izbirni moduli: 10–25 kreditnih točk,
- odprti kurikulum: 10–15 kreditnih točk,
- prostoizbirni predmet: 5 kreditnih točk in
- diplomsko delo/izpit: 5 kreditnih točk.²

Obvezni moduli zagotavljajo doseganje strokovne izobrazbe na širšem strokovnem področju in glede na osnovne zahteve poklicnih standardov, na katerih temelji študijski program. Pridobljene kompetence naj bi pripravile diplomante za reševanje zahtevnejših in kompleksnejših delovnih nalog v stroki z uporabo znanstvenih metod.

Poleg temeljnih strokovnih znanj in kompetenc zajemajo tudi generične kompetence, ki so skupne vsem programom in so opredeljene z naslednjimi skupnimi predmeti: poslovno sporazumevanje in vodenje, ekonomika in menedžment, poslovno sporazumevanje v tujem jeziku in informacijsko-komunikacijska tehnologija. Predmeti, namenjeni generičnim kompetencam, obsegajo najmanj 15 kreditnih točk. Izjemoma lahko program ne vsebuje teh predmetov ali kompetenc, če v poklicnem standardu ni zahtevana usposobljenost za delo v organizaciji, poslovanju, komunikacijo v tujem jeziku in uporabo informacijskih sistemov.

Druge generične kompetence s področij varstva pri delu, varstva okolja, timskega dela, dela v mednarodnem okolju, gospodarskega prava, marketinga, načrtovanja in vodenja projektov, predstavljanja in popularizacije znanja, poklicnega usmerjanja, zmožnosti učenja idr. so umeščene tako v obvezne kot izbirne module.

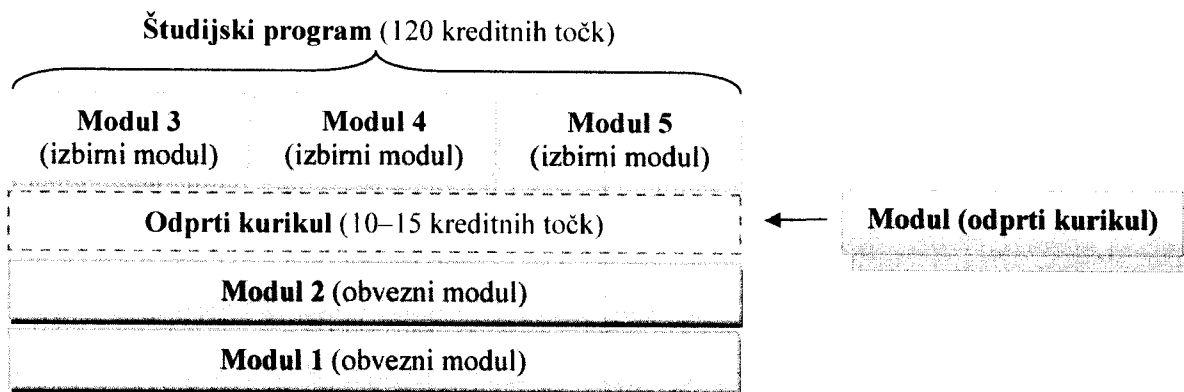
Izbirni moduli so enako utemeljeni na zahtevah poklicnega standarda, vendar pa so ožji in z vidika doseganja strokovne izobrazbe zamenljivi. Dograjujejo strokovno usposobljenost študenta na konkretnih področjih dela v poklicu in omogočajo izpolnjevanje zahtev poklicnih standardov.

Odprti kurikulum

V študijskem programu se oblikuje prostor za odprti kurikulum v obsegu od 10 do 15 KT, ki ga zapolni šola v dogovoru z lokalnimi podjetji.

Z odprtim kurikulumom šola dopolni študijski program s poklicnimi kompetencami v skladu s potrebami lokalnih podjetji. Šola tako študentom omogoči pridobivanje dodatnih kompetenc glede na potrebe v svojem družbenem in gospodarskem okolju ter s tem večjo zaposljivost.

² Diplomsko delo je v celoti ovrednoteno z 10 kreditnimi točkami. Preostalih 5 kreditnih točk za diplomsko delo se pridobi na praktičnem izobraževanju, ki je v tem delu povezano s pripravo diplomskega dela.

Šola v sodelovanju s podjetji in drugimi uporabniki oziroma njihovimi združenji za odprti kurikul pripravi ustrezen modul ali več (izbirnih) modulov, ki jih oblikuje skladno s poklicnimi standardi, ki so podlaga študijskemu programu. Pripravi jih predavateljski zbor in jih vključi v izvedbeni študijski program. Priporoča se, da šola pripravi več modulov odprtega kurikula in tako študentom ponudi dodatno izbirnost. Del obsega odprtega kurikula (od 2 do 4 kreditne točke) nameni praktičnemu izobraževanju.

Pri oblikovanju predmetov za odprti kurikul šola upošteva določila za pripravo katalogov znanja za študijske predmete in za praktično izobraževanje. V katalogih znanja določi naziv predmeta, cilje, področja kompetenc, operativne cilje, predstavljene v tabeli, in pogoje za izvedbo.

Poleg tega šola v izvedbenem študijskem programu:

- dopolni predmetnik z modulom/moduli odprtega kurikula z ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS,
- določi obvezne načine ocenjevanja znanja za posamezne študijske predmete odprtega kurikula in
- določi znanje, ki ga morajo imeti izvajalci teh predmetov.

Višja strokovna šola imenovanje predavateljev za predmete odprtega kurikula opravi v skladu z zakonom enako kot za druge predavatelje.

Prostoizbirni predmet

Prostoizbirni predmet v obsegu 5 kreditnih točk je sestavni del predmetnika višješolskega študijskega programa. Izbere ga vsak študent glede na osebne študijske cilje izmed predmetov študijskih programov, ki so akreditirani v slovenskem ali evropskem višješolskem oziroma visokošolskem prostoru.

4. UVELJAVLJANJE EVROPSKEGA PRENOSNO-NABIRNEGA KREDITNEGA SISTEMA (ECTS)

Evropski prenosno-nabirni kreditni sistem (European Credit Transfer and Accumulation System – ECTS) podpira načrtovanje, oblikovanje in izvajanje višješolskih in visokošolskih študijskih programov po načelih transparentnosti in fleksibilnosti. Z uporabo sistema ECTS skupaj s Slovenskim ogrodjem kvalifikacij, ki temelji na učnih izidih, so študijski programi preglednejši in omogočajo mobilnost študentov v evropskem visokošolskem prostoru, kamor se vključujejo tudi višješolski študijski programi. ECTS tako podpira:

- preglednost in primerljivost študijskih programov,

- večjo fleksibilnost in izbirnost glede na programsko ponudbo,
- prenosljivost pridobljenih kreditov med različnimi študijskimi programi in šolami,
- priznavanje učnih izidov, pridobljenih z neformalnim in priložnostnim učenjem.

Z višješolskim študijskim programom opredelimo učne izide celotnega študija in posameznih modulov, obseg in obveznosti študenta pri posameznem modulu ter na podlagi opredeljenih učnih izidov in obsega študija določimo število kreditnih točk za posamezen predmet in modul.

Kreditne točke se določijo po merilih za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS. Pri tem se upoštevajo kompleksnost in zahtevnost opredeljenih učnih izidov ter z njimi povezan obseg dela študenta (vključujoč kontaktne ure). Celotno študijsko leto šteje 60 kreditnih točk. Posamezen predmet mora biti ovrednoten z najmanj 3 kreditnimi točkami, 1 teden praktičnega usposabljanja pa z najmanj 1 kreditno točko. Priporočljivo število kreditnih točk za modul je vsaj 5.

Z učnimi izidi in kreditnimi točkami opredeljen študijski program daje študentom večjo možnost pridobivanja znanja po različnih poteh ter omogoča preglednejše priznavanje predhodno pridobljenega znanja. S tem je zagotovljena tudi fleksibilnejša organizacija študija in ocenjevanja ter več možnosti za samostojno učenje, skupaj z integracijo digitalnih tehnologij. ECTS se v višješolskih študijskih programih uveljavlja tudi tako, da ima študijski program poleg obveznih še izbirne module oziroma predmete ter prostoizbirni predmet.

Višja strokovna šola mora zagotoviti, da so doseženi učni izidi skladni z opredeljenimi v študijskem programu. Pri tem so predavatelji še posebej pozorni na usklajenost med opredeljenimi učnimi izidi, učnimi aktivnostmi, praktičnim izobraževanjem in ocenjevanjem.

5. POVEZOVANJE IZOBRAŽEVANJA V ŠOLI IN V PODJETJIH

Višješolski študijski program je strukturiran študijski program, v katerem se povezuje študij v šolskem okolju z delovnimi izkušnjami, ki so neposredno vezane na cilje študijskega programa oziroma posameznih modulov, ki ga sestavljajo. Praktično izobraževanje se izvaja v neposrednem delovnem procesu kot opravljanje storitev, izdelava izdelkov, izvedba projektov in drugih oblik izvajanja delovnih nalog in reševanja konkretnih delovnih problemov.

Praktično izobraževanje poteka v podjetjih (tudi pri samostojnih podjetnikih, kmetijah), zavodih, lahko pa tudi na šolskih posestvih, v medpodjetniških izobraževalnih centrih ali šolskih delavnicah, če je zagotovljeno realno delovno okolje (npr. v šolskem hotelu ali restavraciji odprtega tipa).

Stalno in intenzivno sodelovanje višje strokovne šole in podjetja ter njihovih predstavnikov (tu mislimo predvsem predavateljev in mentorjev) se uresničuje prek povezovanja študija v okviru modulov (predmetov) in delovnih nalog, ki jih študent opravlja v okviru praktičnega izobraževanja v podjetju. Čeprav študent v podjetju dejansko dela, mu želimo prek sodelovanja s predavateljem in mentorjem omogočiti, da se z delom oziroma na delovnem mestu tudi uči. Gre za študij, pri katerem je delo v podjetju enako pomembno kot študij v šolskem okolju. Z intenzivnim povezovanjem obeh učnih okolij bomo pri opravljanju delovnih nalog oblikovali učne izkušnje, ki so povezane s cilji študijskega programa in študijskimi cilji posameznega študenta. Višja strokovna šola in podjetje pripravita skupaj delovni in evalvacijski načrt, ki bo vodilo pri vključevanju študenta v delo in pri spremljanju njegovega napredka. Prav učinkovito iskanje možnosti koordinacije in integracije študija in dela je pogoj za uspešnost študenta pri študiju.

V študijskih programih se to uveljavi tako, da:

- je sestavni del vsakega modula tudi praktično izobraževanje študenta v podjetju;
- študent razvija generične kompetence skozi celotno praktično izobraževanje, in ne le v začetnem delu;

- se za praktično izobraževanje v sodelovanju s predstavniki delodajalcev in njihovih združenj pripravi enoten katalog, v katerem se opredelijo cilji praktičnega izobraževanja, področja kompetenc in pričakovani učni izidi, ki se poleg tega ovrednotijo s kreditnimi točkami;
- se doseganje ciljev praktičnega izobraževanja tudi spremlja in ovrednoti.

6. VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM

Višješolski študijski program ima v skladu z ZVSI (20. člen) splošni in posebni del s pripadajočimi katalogi znanja.

Sestavine **splošnega dela**:

1. Ime študijskega programa
2. Naziv strokovne izobrazbe, ki se pridobi po končanem študiju, in njegovo okrajšavo
3. Temeljni cilji študijskega programa oziroma opredelitev splošnih in poklicnih kompetenc, ki se pridobijo
4. Trajanje študija
5. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa
6. Obvezni načini ocenjevanja znanja
7. Načini in oblike izvajanja študija
8. Sestavine programa, pri katerih mora biti študent navzoč
9. Pogoji za napredovanje po programu in končanje študija
10. Pogoji za prehajanje med programi
11. Pogoji za končanje posameznih delov programa, če jih ta vsebuje
12. Podatki o mednarodni primerljivosti programa
13. Podatki o povezanosti s programi drugih šol v skupnem evropskem višješolskem prostoru

Sestavine **posebnega dela**:

1. Predmetnik z ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS
2. Katalogi znanja
3. Izvajalci posameznih predmetov in znanje, ki ga morajo imeti

Posamezne sestavine se opredelijo na naslednji način:

Ime višješolskega študijskega programa se smiselno določi glede na strokovno področje, za katero je študijski program pripravljen.

Naziv strokovne izobrazbe se opredeli v skladu z Zakonom o strokovnih in znanstvenih naslovih.

Naziv strokovne izobrazbe po višješolskih študijskih programih se na tehniških, biotehniških in tehnoloških področjih tvori tako, da se poimenovanje, izvedeno iz študijskega programa, doda bodisi za bodisi pred besedo inženir ali inženirka oziroma tehnolog ali tehnologinja. Na drugih strokovnih področjih se naziv tvori glede na strokovni naslov diplomantov na ravni visokošolskega izobraževanja na istem strokovnem področju. Če takega naziva ni, se uporabi analogen naziv s sorodnih področij.

Naziv strokovne izobrazbe se določi za oba spola.

V študijskih programih se poleg polnega strokovnega naziva določi tudi njegova **okrajšava**:

- za strokovne nazive, ki vsebujejo izraz inženir ali inženirka, se uporablja okrajšava „inž. ...“ ali „... inž.“;
- za strokovne nazive, ki vsebujejo izraz tehnolog ali tehnologinja, se uporablja okrajšava „tehnol. ...“ ali „... tehnol.“.

Za druge nazive se uporabljajo okrajšave glede na okrajšave na ravni visokošolskega izobraževanja na istem ali sorodnem strokovnem področju. Tuji naziv strokovne izobrazbe, pridobljen po skupnem študijskem programu, ki ga izvajajo višje strokovne šole iz Republike Slovenije in tujine, je enakovreden nazivu strokovne izobrazbe, pridobljenemu po višješolskem študijskem programu.

Temeljni cilji programa ter generične in poklicne kompetence, ki jih pridobijo diplomanti v programu, se določijo na podlagi poklicnih standardov oziroma elementov, ki jih opredeljujejo: kompetence, tipična dela, zahtevnost del, strokovno znanje. Pri tem se upoštevajo tudi globalni cilji višješolskih študijskih programov, ki so navedeni v začetnem poglavju.

Temeljne cilje programa zapišemo kot kompetence tako, da je iz njih mogoče razbrati realen profil diplomanta. Izražajo naj področje študija s temeljnimi poudarki, nivo pričakovanih učnih izidov ob zaključku študija ter temeljne generične in poklicne kompetence. Kompetence študijskega programa niso le seštevek učnih izidov posameznih modulov, ampak vsebujejo tudi širše zaželeno učne izide, ki bodo posebej delodajalcem dali vpogled v praktično usposobljenost diplomantov.

Trajanje študija opredeljuje ZVSI (24. člen), po katerem so višješolski študijski programi ovrednoteni s 120 kreditnimi točkami in trajajo dve leti.

Pogoji za vpis v višješolske študijske programe so opredeljeni z ZVSI (29. člen):

V višješolski študijski program se lahko vpiše, kdor:

- je opravil splošno oziroma poklicno maturo ali
- ima opravljen mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, tri leta delovnih izkušenj in je opravil preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno maturo v srednjem strokovnem izobraževanju.

Zaradi specifik in zahtev določenega poklica se kot pogoj za vpis lahko določijo tudi posebna nadarjenost, spretnosti in psihofizične sposobnosti, pomembne za uspešen študij. Zahtevo po posebni nadarjenosti oziroma spretnosti opredelimo kot poseben preizkus, ki ga kandidati morajo opraviti. Obvezno navedemo obliko in vsebino preizkusa. Izjemoma se za vpis v program zahteva zdravniško potrdilo ali zdravniško spričevalo o potrebnih psihofizičnih sposobnostih.

Merila za izbiro ob omejitvi vpisa se določijo s študijskim programom (upoštevajoč ZVSI, 32. člen). Upošteva se predvsem splošni uspeh na maturi in splošni uspeh v zadnjih dveh letnikih srednje šole oziroma na poklicnem tečaju, lahko pa tudi uspeh pri posameznih predmetih iz srednje šole. Kandidatom z opravljenim mojstrskim, delovodskim ali poslovodskim izpitom se enakovredno upoštevajo splošni uspeh pri mojstrskem, delovodskem ali poslovodskem izpitu in ocene pri preizkusu znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov.

Če je kot pogoj za vpis določena posebna nadarjenost oziroma spretnosti ali psihofizične sposobnosti, so lahko tudi te merilo ob omejitvi vpisa. Preizkus nadarjenosti oziroma spretnosti ali psihofizične sposobnosti ne sme presežati 40 % skupne vsote točk, ki se upošteva pri omejitvi vpisa.

Prednost pri vpisu v redni študij imajo kandidati, ki še niso bili vpisani v redni študij v višjem strokovnem ali visokošolskem izobraževanju v Republiki Sloveniji.

Obvezni načini ocenjevanja znanja so opredeljeni tako, da omogočajo ustrezno preverjanje doseženih učnih izidov (znanja, spretnosti in kompetenc), študentu pa sproti študij in učinkovito spremljanje lastnega napredka. Načini ocenjevanja se opredelijo po posameznih predmetih na način, ki je značilen za visoko šolstvo (npr. ustni izpit, pisni izpit, kolokvij, esej, seminarska naloga, dnevnik, praktične naloge oziroma izdelki, projektna naloga, reševanje realnih problemov, portfolio ...). Tako se opredelijo obveznosti, ki jih morajo izpolniti študenti pri posameznem predmetu in praktičnem izobraževanju.

Načini in oblike izvajanja študija se opredelijo v skladu s temeljnimi načeli oblikovanja višješolskih študijskih programov in cilji programa. Študijski program se izvaja v šoli in pri delodajalcih. Študijsko leto obsega v prvem in drugem letniku 34 tednov izobraževalnega dela, od tega 24 tednov predavanj, seminarskih in laboratorijskih vaj v šoli ter 10 tednov praktičnega izobraževanja.

Čeprav lahko na višji strokovni šoli izobraževanje poteka redno ali izredno, bi bilo smiselno spodbujati zlasti oblike, ki so razvite v dualnem sistemu in med drugim omogočajo, da za izvedbo izobraževanja nosita enako odgovornost višja strokovna šola in podjetje. Pri tem je treba zagotoviti neposreden vpliv zainteresiranih podjetij ne le na izvedbo, ampak tudi na programiranje izobraževanja v višji strokovni šoli.

Sestavine programa, pri katerih mora biti študent navzoč (seminarske vaje, laboratorijske vaje, izjemoma tudi predavanja...) – za celoten študijski program ali za posamezne predmete in za praktično izobraževanje se kot obvezen opredeli obseg kontaktnih ur, ki je za doseganje posameznih kompetenc in zahtevane ravni učnih izidov nujno potreben. To velja tudi za izredni študij.

Pogoji za napredovanje po programu se opredelijo kot obveznosti študentov pri napredovanju iz letnika v letnik.

Študent lahko ponavlja letnik, če opravi študijske obveznosti in praktično izobraževanje istega letnika v obsegu najmanj 20 KT; pri tem mora v celoti opraviti obveznosti iz praktičnega izobraževanja.

Pri **pogojih za dokončanje** se poleg drugih obveznosti opredeli ustrezna oblika diplomskega izpita. Oblike diplomskega izpita so lahko za različna strokovna področja različne. Med najustreznejšimi so:

- ustni ali pisni izpit, pri čemer mora program natančno določati predmete diplomskega izpita, izhajajoč iz sorazmerne teže teoretičnih in praktičnih predmetov;
- izdelava zahtevnejšega in kompleksnejšega projekta (projektna naloga) ali izvedba ustrezne storitve s teoretičnim zagovorom;
- izdelava diplomskega dela, katerega cilj je reševanje praktičnega problema z ustrezno teoretično predstavitvijo in zagovorom.

Program lahko določa tudi posebne zahteve v postopkih opravljanja diplomskega izpita, zlasti če naj bi postopki temeljili na načelih eksternega preverjanja oziroma če bi se določen del preverjanja opravljal izven šole.

Obveznosti študentov, s katerimi dokažejo, da lahko uspešno končajo izobraževanje, morajo biti načrtovane tako, da omogočajo preverjanje vseh ciljnih ravni, ki jih določajo cilji izobraževanja in poklicni standardi. Postopki preverjanja in ocenjevanja znanja morajo biti izbrani tako, da lahko študent dokaže:

- teoretično in praktično znanje ter strokovno in praktično samostojnost,
- sposobnost kakovostnega opravljanja poklicnega oziroma drugega strokovnega dela ter sposobnost poklicne inovativnosti,

- specifične lastnosti, socialne spretnosti in komunikativnost.

S **pogoji za prehajanje med programi** se določijo pogoji za to, da se študent, ki je končal najmanj 1. letnik drugih višješolskih ali visokošolskih študijskih programov, vpiše v 2. letnik študijskega programa.

Pogoj za vpis v 2. letnik je, da se v postopku priznavanja predhodno pridobljenega znanja prizna vsaj 40 KT, ki so zahtevane za 1. letnik. Če ta pogoj ni izpolnjen, prehajanje med študijskimi programi ni mogoče in se študent vpiše v 1. letnik.

Podatki o mednarodni primerljivosti programa omogočajo pregledno primerljivost predlaganega višješolskega študijskega programa s sorodnimi tujimi programi različnih držav (vsaj dve državi Evropske unije). Tuji programi morajo biti v državi, v kateri se izvajajo, ustrezno akreditirani oziroma javno priznani. Podatki naj bodo predstavljeni po naslednjih merilih:

- primerljivost koncepta študijskega programa,
- primerljivost ter formalna in vsebinska strukturiranost študijskega programa,
- primerljivost pogojev za vpis v študijski program,
- primerljivost trajanja študija,
- primerljivost dokončanja študija in pridobljenega naziva,
- primerljivost načinov in oblik študija.

Ob tem naj se predstavijo:

- možnosti mednarodnega sodelovanja (mobilnost) oziroma možnosti vključevanja v skupni evropski visokošolski prostor ter
- razlike med predlaganimi in tujimi izobraževalnimi programi glede na specifične potrebe in pogoje domačega gospodarstva in javnih služb.

Podatki o povezanosti s programi drugih šol v skupnem evropskem visokošolskem prostoru

Ta sestavina se opredeli takrat, ko so študijski programi utemeljeni z odločitvami v skupnem evropskem prostoru oziroma obstajajo dogovorjeni standardi za kvalifikacije na nivoju kratkih študijskih programov prve bolonjske stopnje (short-cycle).

Predmetnik je strukturiran po modulih in predmetih, vključuje pa tudi odprti kurikulum, prostoizbirni predmet in diplomski izpit.

V predmetniku se določijo kontaktne ure, ki vključujejo predavanja, seminarske ali laboratorijske vaje, pa tudi obseg samostojnega dela študenta.

Seminarske vaje so aktivna oblika dela študentov pod mentorstvom predavatelja ali inštruktorja. Laboratorijske vaje pa so oblika dela študentov v laboratorijih ali na terenu z uporabo specializirane tehnične opreme pod mentorstvom predavatelja ali inštruktorja in ob pomoči laboranta, kjer je to potrebno.

Pri oblikovanju predmetnika upoštevamo merila za kreditno vrednotenje programov po ECTS. Predmetnik vsebuje študijske obveznosti študentov, ovrednotene s kreditnimi točkami. Pri tem upoštevamo ZVSI (24. člen): posamezen letnik je ovrednoten s 60 kreditnimi točkami, celoten program (dve leti) s 120 kreditnimi točkami.

Predmetnik naj omogoča izvajanje študija in opravljanje študijskih obveznosti po semestrih.

Študijski program mora zagotavljati praktično izobraževanje v podjetju v obsegu najmanj 26 kreditnih točk (400 ur na letnik), ki jih študent doseže z opravljanjem načrtovanih obveznosti v neposrednem

delovnem procesu v obliki projektov in storitev. Kadar je del študijskega programa odprti kurikulum (do 15 KT), se del obsega odprtega kurikula nameni praktičnemu izobraževanju (do 4 KT).

Izvajalci posameznih predmetov in znanje, ki ga morajo imeti

S programom se določijo izvajalci posameznih predmetov. Izvajalci so predavatelji, inštruktorji in laboranti. Predavatelji izvajajo predavanja in vaje, inštruktorji vaje, laboranti pa kot sodelavci sodelujejo s predavateljem ali inštruktorjem pri pripravi in izvedbi laboratorijskih vaj.

Zahtevano znanje izvajalcev se definira v skladu z ZVSI (33. člen):

- predavatelj mora imeti ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj druge bolonjske stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge bolonjske stopnje,
- inštruktor mora imeti ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj prve bolonjske stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi prve bolonjske stopnje,
- laborant mora imeti ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu za pridobitev najmanj višje strokovne izobrazbe.

Mentor študenta na praktičnem izobraževanju v podjetju mora imeti ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu za pridobitev najmanj višje strokovne izobrazbe, in dve leti delovnih izkušenj v stroki. Podrobnejše pogoje opredeli zbornica, ki jo izbere minister za izvajanje javnega pooblastila (ZVSI, 50. člen).

7. KATALOGI ZNANJA

Katalogi znanja se pripravijo za posamezne sestavine modula:

- katalogi znanja za študijske predmete in
- katalog znanja za praktično izobraževanje.

Katalog znanja za posamezni študijski predmet obsega naslednje sestavine:

- naziv predmeta,
- cilje predmeta,
- generične in poklicne kompetence,
- pričakovane učne izide, predstavljene tabelarično:

Kompetence	Informativni cilji (vsebine, teorije, modeli, strokovni standardi)	Formativni cilji (veščine, metode, postopki, koncepti, strategije)

- obveznosti študenta in posebnosti v izvedbi.

Pri oblikovanju pričakovanih učnih izidov je pomembno posvetiti posebno pozornost razmerju med informativni in formativnimi cilji.

Informativni cilji opredeljujejo znanje na različnih taksonomskih ravneh, ki študentom omogoča spoznanje ustreznega strokovnega področja na podlagi eksemplarnega znanja in delno sistematike, ki je potrebna za kakovostno delo na poklicnem področju.

Formativni cilji pa opredeljujejo spretnosti, veščine, delovne navade, usposobljenost za uporabo metod, postopkov, delovnih procesov, konceptov, strategij, ki omogočajo uspešno opravljanje ključnih delovnih nalog v poklicu. Formativni cilji se definirajo z vidika obvladovanja metod dela, delovnih postopkov, konceptov in strategij za reševanje konkretnih delovnih problemov v konkretnih delovnih situacijah.

Poleg tega pri oblikovanju učnih ciljev upoštevamo tudi, da:

- učni izidi ustrezno odsevajo področje in raven študijskega programa ter obseg in vsebino predmeta,
- so zapisi učnih izidov jedrnat in ne preveč podrobni,
- so učni izidi medsebojno usklajeni,
- so učni izidi razumljivi in preverljivi skozi proces ocenjevanja.

Katalog znanja za praktično izobraževanje obsega naslednje sestavine:

- cilje praktičnega izobraževanja,
- kompetence,
- pričakovane učne izide, predstavljene v tabeli:

Delovni procesi	Učni izidi

8. SKUPNI ŠTUDIJSKI PROGRAMI

Skupni študijski programi pomenijo partnersko izvajanje javnoveljavnih višješolskih študijskih programov. S skupnimi študijskimi programi želimo okrepiti internacionalizacijo višjih strokovnih šol v skupnem evropskem visokošolskem prostoru in sodelovanje med višjimi strokovnimi šolami v Sloveniji, še posebej z ustaljenim sodelovanjem višješolskih inštitucij, mobilnostjo študentov in učiteljev ter oblikovanjem skupnih diplom. Krepite želimo predvsem kakovost študija in avtomatično priznavanje opravljenih obveznosti študentov na partnerskih šolah. Zato se skupni študijski programi oblikujejo v skladu z načeli in opisniki bolonjskega visokošolskega okvirja.

Skupni študijski program pripravi in izvaja višja strokovna šola skupaj z eno ali več višjimi strokovnimi šolami iz Slovenije ali tujine. Značilnost teh programov je, da študenti vsake partnerske ustanove del študijskih obveznosti opravijo na drugi partnerski ustanovi in da so te obveznosti v celoti in avtomatično priznane na vseh partnerskih ustanovah.

Pri pripravi in izvajanju skupnega višješolskega študijskega programa se upoštevajo nacionalna zakonodaja in drugi predpisi vseh sodelujočih partnerskih šol. V Sloveniji ga sprejme Strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje, v državi partnerske šole pa inštitucija, ki je pristojna za akreditacijo. Pri tem se upoštevajo Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov. Strokovni svet lahko upošteva drugačno opredelitev nekaterih sestavin, ki jih prinašajo zahteve izvajanja študijskega programa v mednarodnem prostoru (pojmovanje modula, obseg praktičnega izobraževanja). V skupnem študijskem programu se poleg sestavin študijskega programa navedejo

podatki o vseh nosilcih študijskega programa, tudi tistih delov programa, ki se izvajajo na sodelujočih šolah. Obvezna mobilnost študentov v skupnih študijskih programih obsega najmanj 30 KT.

Študent, ki opravi vse obveznosti po skupnem študijskem programu, dobi skupno diplomu, ki jo skupaj izdajo vse višje strokovne šole, ki sodelujejo pri izvedbi.

Sodelovanje višjih strokovnih šol pri izvajanju skupnega študijskega programa je opredeljeno v posebnem sporazumu. **Sporazum** vsebuje predvsem:

- podatke o vseh sodelujočih šolah,
- deleže, ki jih pri izvajanju skupnega študijskega programa prevzemajo posamezne šole,
- načela in načine skupnega spremljanja in zagotavljanja kakovosti,
- pogoje za vpis študentov v skupni študijski program,
- uporabo učnih jezikov,
- načine ocenjevanja znanja študentov in zaključevanja študija (skupni diplomski izpit),
- vsebino in obliko skupne diplome ter način podeljevanja diplom,
- vsebino priloge k diplomu,
- finančne obveznosti posameznih šol,
- druge obveznosti in pravice sodelujočih šol s poudarkom na pravicah študentov.

9. ŠTUDIJSKI PROGRAM ZA IZPOPOLNJEVANJE

Študijski programi za izpopolnjevanje so namenjeni diplomantom višješolskih študijskih programov, ki so zaposleni. Namenjeni so predvsem izpopolnjevanju, dopolnjevanju, posodabljanju in poglobljanju njihovega znanja na ravni višjega strokovnega izobraževanja v skladu z zahtevami delovnih mest.

Študijski programi za izpopolnjevanje se oblikujejo po enakih načelih kot programi za pridobitev višje strokovne izobrazbe kot nadgradnja istega strokovnega področja. Izjemoma se študijski programi za izpopolnjevanje oblikujejo tudi po kroskurikularnem principu, kadar gre za izpopolnjevanje oziroma poglobljanje kompetenc, ki so skupne več področjem dela (podjetništvo, varovanje okolja ipd.)

Študijski programi za izpopolnjevanje ne daje višje ravni izobrazbe. Kadar se oblikujejo na podlagi novih poklicnih standardov in obsegajo najmanj 30 KT, pa lahko omogočajo pridobitev novega naziva strokovne izobrazbe.

Po končanem izobraževanju študent opravlja izpit in dobi potrdilo o končanem programu izpopolnjevanja. S programom se določijo sestavine izpita, ki mora obsegati izdelek (lahko v obliki projektne naloge) in zagovor.

Pogoji za vključitev

V študijskem programu za izpopolnjevanje se določi, kateri študijski programi so pogoj za vključitev v izpopolnjevanje. Praviloma je pogoj končan višješolski ali visokošolski študijski program na istem strokovnem področju. Izjemoma se lahko kot pogoj določi tudi študijski program z drugega strokovnega področja, če se študijski program izpopolnjevanja navezuje tudi nanj.

Študent mora imeti s pogodbo zagotovljeno ustrezno delovno mesto za izvajanje praktičnega izobraževanja.

Obseg

Študijski programi imajo do 700 ur predavanj, vaj in praktičnega izobraževanja v podjetjih. Celoten študijski program je ovrednoten z najmanj 10 in največ 35 kreditnimi točkami.

Predavanja in vaje v šoli obsegajo do 340 ur (do 25 kreditnih točk) oziroma največ 50 % ur celotnega študijskega programa. Praktično izobraževanje v podjetju je ovrednoteno z največ 12 kreditnimi točkami.

Sestavine študijskega programa za izpopolnjevanje

Programi za izpopolnjevanje imajo splošni in posebni del s pripadajočimi katalogi znanja.

Sestavine **splošnega dela**:

1. Ime študijskega programa
2. Naziv strokovne izobrazbe, ki se pridobi po končanem študiju, in njegova okrajšava (opredeli se le izjemoma)
3. Temeljni cilji programa oziroma opredelitev generičnih in poklicnih kompetenc, ki se pridobijo
4. Trajanje študija
5. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa
6. Obvezni načini ocenjevanja znanja
7. Načini in oblike izvajanja študija
8. Sestavine programa, pri katerih mora biti študent navzoč
9. Pogoji za končanje študija
10. Način priznavanja predhodno pridobljenega znanja

Sestavine **posebnega dela**:

1. Predmetnik z ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS
2. Katalogi znanja
3. Izvajalci posameznih predmetov in znanje, ki ga morajo imeti

Pri oblikovanju sestavin študijskih programov za izpopolnjevanje veljajo enaka načela kot pri višješolskih študijskih programih (glej poglavje Višješolski študijski program). Nekatere sestavine splošnega dela (pogoji za napredovanje po programu, pogoji za prehajanje med programi, pogoji za dokončanje posameznih delov programa, podatki o mednarodni primerljivosti in podatki o povezanosti s programi drugih šol) se v študijskih programih za izpopolnjevanje ne opredelijo.

10. IZVEDBENI ŠTUDIJSKI PROGRAM

Izvedbeni študijski program določi predavateljski zbor (ZVSI, 20. člen), sprejme pa ga svet zavoda. Izvedbeni študijski program opredeljuje:

- za katere module je šola pridobila akreditacijo,
- modul(e) odprtega kurikula, pripravljen(e) v sodelovanju s socialnimi partnerji v okolju oziroma v panogi,
- kateri izbirni moduli in predmeti se bodo izvajali v tekočem študijskem letu,
- kako in pod kakšnimi pogoji se bodo izvajali moduli,
- obveznosti študentov po posameznih modulih in predmetih.

Predavatelji za posamezni predmet pripravijo izvedbeni načrt z razporeditvijo aktivnosti za doseganje učnih izidov za študijsko leto oziroma za posamezno generacijo študentov. Sestavni deli izvedbenega

načrta so tudi razporeditev in načrtovanje samostojnega dela študenta ter kreditno ovrednotenje organiziranega študijskega dela, praktičnega izobraževanja in samostojnega dela študenta.

Predavatelji predmetov, ki so povezani v module, pri tem timsko sodelujejo ter se dogovorijo in določijo, kako bodo spremljali doseganje učnih izidov študenta na praktičnem izobraževanju v podjetju.

Za izvajanje praktičnega izobraževanja v podjetjih višja strokovna šola poskrbi, da:

- se v izvedbenem študijskem programu praktično izobraževanje v podjetjih ustrezno razporedi na podlagi ciljev študijskega programa in dogovora s podjetji,
- študenti pridobijo učno pogodbo z ustreznimi podjetji,
- določi predavatelje, ki bodo sodelovali z mentorji in študenti,
- dokumentira izvajanje praktičnega izobraževanja,
- ustrezno ovrednoti dosežene učne izide študentov in s praktičnim izobraževanjem pridobljene kreditne točke doda ustreznim modulom,
- spremlja izvajanje praktičnega izobraževanja in ukrepa ob nepravilnostih.

Študij na daljavo

Študij na daljavo se uveljavlja v primerljivih razvitih izobraževalnih sistemih. Priporočamo, da se v Sloveniji na višjih strokovnih šolah, ki izvajajo študij na daljavo, uporablja kombinirani sistem, za katerega je značilno, da se predvsem vaje in izpiti ne opravljajo na daljavo.

Pri študiju na daljavo mora višja strokovna šola zagotavljati naslednje pogoje:

- programsko opremo,
- usposobljene predavatelje oziroma mentorje,
- nadzorovano izvajanje vaj in izpitov, tako da je mogoča neposredna kontrola.